

MD-2004 mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare 162
Tel. 20 45 81; E-mail: cancelaria@maia.gov.md, WEB: www.maia.gov.md

Nr. 14-03/3686 15.11.2021

La nr _____ din _____

Ministerul Mediului

Copie: Cancelaria de Stat

În contextul examinării proiectului hotărîrii pentru aprobarea proiectului Legii privind organismele modificate genetic (număr unic 391/MM/2021), Vă comunicăm următoarele.

1) Obiecții argumentate și explicite pe marginea cărora trebuie să se ajungă la un acord:

Conceptuale:

Ținând cont de protecția intereselor consumatorului și a sănătății umane conceptul de plasare pe piața Republicii Moldova a produselor alimentare modificate genetic sau care conțin organisme modificate genetic prevăzut de proiectul supus avizării nu este susținut.

Luând în considerare impactul OMG asupra sănătății și intereselor social-economice ale populației și țării, este extrem de important și necesar de abordat o politică precaută în acest domeniu pentru a asigura securitatea biologică la nivel național.

În pofida faptului că sunt publicate foarte puține studii științifice care ar demonstra exact impactul de viitor a consumului de OMG precum și efectul acestora asupra sănătății viitoarelor generații, totuși există riscuri eminente ca aceste produse pot produce crize alergice și toxicologice deosebit de puternice.

Astfel, considerăm că politica restrictivă la acest segment interzicerea plasării pe piață a produselor alimentare genetic modificate sau care conțin OMG este una absolut necesară, iar implementarea acestei prevederi va asigura protecția sănătății umane și condiții favorabile pentru asigurarea securității biologice și va promova Republicii Moldova ca zonă de securitate genetică.

De asemenea, comunicăm că UE are una dintre cele mai stricte reglementări privind alimentele modificate genetic din lume și cultivarea culturilor modificate genetic este permisă numai după o evaluare aprofundată a riscurilor.

Legislația UE prevede că niciun OMG nu poate fi cultivat în UE dacă nu a primit o autorizație prealabilă, în urma unui evaluări care implică agențiile naționale

de evaluare și Autoritatea Europeană pentru Siguranța Alimentară (EFSA), pentru a asigura siguranța pentru sănătatea umană și animală și pentru mediu.

În conformitate cu această politică, Parlamentul European a adoptat la 13 ianuarie 2015 noua legislație **permițând statelor membre UE să restricționeze sau să interzică cultivarea de culturi care conțin produse modificate genetic organisme (OMG) pe propriul teritoriu**, chiar dacă acest lucru este permis la nivelul UE.

După cum se precizează în rezoluția legislativă a Parlamentului UE, statelor membre li se va permite să restricționeze sau interzică creșterea OMG-urilor nu numai din motive de mediu care nu au fost evaluate de EFSA dar și din alte motive, cum ar fi cerințele de urbanism și amenajarea teritoriului, impactul socio-economic, evitarea prezenței neintenționate a OMG-urilor în alte produse și obiective ale politicii agricole.

Restricții se poate aplica și la grupuri de OMG-uri desemnate după cultură sau trăsătură.

Potrivit textului, statele membre ar trebui, de asemenea, să se asigure că culturile OMG nu contaminatează altele produse și ar trebui să se acorde o atenție deosebită prevenirii contaminării transfrontaliere.

În prezent, în UE se cultivă o singură cultură modificată genetic porumb rezistent la insecte MON 810 de la Monsanto. Potrivit Comisiei Europene, în 2013 porumbul MON 810 a fost cultivat în cinci state membre State (Spania, Portugalia, Cehia, România și Slovacia), cu o acoperire totală de aproape 150 000 de hectare (din care 137 000 de hectare în Spania), pe când unele țări - Austria, Bulgaria, Grecia, Germania, Ungaria, Italia, Luxemburg și Polonia au adoptat clauze de salvagardare pentru a interzice cultivarea acestuia pe teritoriile lor.

În ceea ce privește produsele alimentare, numărul de produse modificate genetic disponibile pentru cumpărare pe piața UE este mic. Mulți operatori din sectorul alimentar au ales să nu pună alimente modificate genetic pe rafturi. Acest lucru poate fi legat de obligațiile de etichetare din cadrul legal al OMG-urilor, precum și de disponibilitatea alternativelor non-OMG.

Noua abordare urmărește să atingă echilibrul potrivit între menținerea unui sistem de autorizare al UE și libertatea statelor membre de a decide cu privire la utilizarea OMG-urilor pe teritoriul lor.

Odată ce un OMG este autorizat pentru utilizare ca aliment sau hrană pentru animale în Europa, statele membre vor avea posibilitatea de a decide dacă renunță la a permite utilizarea respectivului OMG în lanțul lor alimentar.

Statele membre vor trebui să justifice că măsurile lor de renunțare sunt conforme cu legislația UE, care include principiile pieței interne, și cu obligațiile internaționale ale UE din care obligațiile UE în cadrul OMC sunt parte integrantă. Renunțările se bazează pe motive legitime, altele decât cele evaluate la nivelul UE, și anume riscul pentru sănătatea umană sau animală sau pentru mediu.

În contextul celor expuse reiterăm faptul că la 23 iulie 2003, Comisia UE a adoptat Recomandarea 2003/556/CE privind orientările pentru dezvoltarea strategiilor naționale și a celor mai bune practici pentru a asigura coexistența culturilor modificate genetic cu agricultura convențională și ecologică, care are scopul de a ajuta Statele membre să dezvolte strategii legislative naționale sau alte strategii pentru coexistență. Recomandarea stabilește principiile generale care trebuie luate în considerare la elaborarea abordărilor naționale și a măsurilor tehnice.

Măsurile adecvate pentru conviețuire sunt condiționate de numeroși factori care variază de la o regiune la alta, inclusiv condițiile climatice și de sol, dimensiunea și dispersia câmpurilor, modele de cultură și rotații de culturi etc. Abordarea coexistenței bazată pe subsidiaritate permite statelor membre să adapteze măsurile de coexistență la nevoile condițiilor lor locale.

Majoritatea statelor membre fac o distincție clară între aspectele economice ale coexistenței și aspectele de mediu și sănătate abordate în contextul OMG-ului procedura de autorizare, alții au propus includerea unor dispoziții specifice legislative de conviețuire privind protecția mediului la nivel național. În special, unele state membre au propus să interzică sau să restricționeze cultivarea culturilor modificate genetic în zone protejate sau sensibile din punct de vedere ecologic.

Actualmente, comunicăm că RM este în imposibilitatea de implementare a prevederilor expuse în proiectul de lege, atâta timp cât Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor care este autoritatea delegată cu atribuții de control și supraveghere a OMG care este în insuficiența de inspectori instruiți pe domeniul de control OMG.

De asemenea, controlul și supravegherea OMG presupune un șir de măsuri de adaptare care implică dotarea laboratorului de testare cu echipamentele necesare, instruirea personalului, aprobarea metodelor de diagnostic.

La fel, este absolut necesar elaborarea unui mecanism strict de control la Punctele de Inspecție la Frontieră în special pentru produsele alimentare genetic modificate.

Nu în ultimul rând proiectul de lege privind OMG trebuie mediatizat și consultat cu societatea civilă, cu informarea pe scară largă a consumatorilor.

În același context, relatăm că este necesar de efectuat și un studiu preliminar privind posibilitatea de identificare și desemnare a terenurilor în scop de cercetare științifică pentru OMG realizată în condiții de izolare care să excludă posibilitatea de polenizare cu specii înrudite.

Ca urmare a celor expuse și ținând-se cont de politicile de promovare a producției ecologice (care nicidecum nu admite cultivarea sau diseminarea OMG), precum și de lipsa unei strategii la nivel național pentru a asigura coexistența culturilor modificate genetic cu agricultura convențională și ecologică, și nu în ultimul rând de apărarea intereselor consumatorilor și protecția sănătății umane considerăm că Republica Moldova, în vederea asigurării biosecurității, este în drept să **restricționeze la nivel național cultivarea de culturi care conțin OMG și comercializarea produselor alimentare modificate genetic sau care conțin organisme modificate genetic.**

Reiterăm faptul că cultivarea și diseminarea deliberată în mediu a OMG vin să contrazică obiectivele Politicile Agricole Comune (PAG) ce prevăd ca *"Agricultorii trebuie să-și mențină rentabilitatea activității, dar în același timp și să lucreze în mod durabil și ecologic și să conserve solurile și biodiversitatea."* Cu atât mai mult că noua PAG își trasează ambiții ecologice mai mari planificând să ofere stimulente mai puternice pentru practicile și abordările agricole ecologice (cum ar fi agricultura ecologică, agro-ecologia, agricultura carbonului etc.) În acest sens, evidențiem că proiectul Strategiei Naționale de Dezvoltare Agricolă și Rurală pentru perioada 2022-2027 a RM este aliniată la obiectivele trasate de către PAG a UE.

De asemenea, menționăm și Strategia *Farm to Fork* (de la fermă la furculiță) care urmărește să implementeze un sistem alimentar echitabil, sănătos și ecologic.

La fel, reieșind din situația social-economică și din realitățile RM în special a capacităților instituțiilor vizate cu atribuții de supraveghere și control asupra OMG (Agenția de Mediu, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, Inspectoratul pentru Protecția Mediului) considerăm că este prematur transpunerea completă a Directivei 2001/18.

Astfel, invocăm transpunerea parțială a Directivei 2001/18, în special preluarea articolelor 33-35 ce țin de mișcarea transfrontalieră, accidente și măsuri de urgență, responsabilitatea și repararea daunelor în caz de accident a OMG.

De asemenea, remarcăm faptul că este necesar de efectuat studiile privind coexistența culturilor modificate genetic cu agricultura convențională și ecologică inclusiv și riscurile aparente pentru domeniul apicol, precum și un studiu preliminar privind oportunitatea, posibilitatea de identificare și desemnare a terenurilor în scop de cercetare științifică pentru OMG.

Totodată, reiterăm faptul că **nu susținem** sub nici o formă și sub nici un argument introducerea și utilizarea organismelor modificate genetic destinate utilizării ca produse alimentare și/sau furaje, a produselor alimentare și/sau furajere care conțin sau constau din organisme modificate genetic și a produselor alimentare produse din/sau care conțin ingrediente produse din organisme modificate genetic precum și a furajelor produse din organisme modificate genetic, la fel și desfășurarea activităților de obținere, testare, utilizare, comercializare și operațiunile de import sub orice destinație vamală și diseminare deliberată în mediu a organismelor modificate genetic.

În acest sens menționăm că Guvernul RM trebuie să inițieze negocierile cu UE în privința armonizării cadrului normativ național cu prevederile Directivei 2001/18 privind diseminarea deliberată în mediu a organismelor modificate genetic.

În proiectul Legii:

La articolul 5 alineatul (5), atragem atenția că potrivit articolul 4 alineatul (1) din Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător „Autoritățile emitente sînt în drept, în limita atribuțiilor prevăzute de lege, să solicite/să elibereze și să invoce persoanelor care desfășoară activitate de întreprinzător și/sau angajaților acestora doar actele permisive stabilite în Nomenclatorul actelor permisive, expus în anexa nr.1.” Prin urmare, autorul proiectului urmează să completeze Nomenclatorul cu autorizația emisă de Agenția de Mediu.

La articolul 9:

litera c), prin prisma prevederilor articolului 14 alineatului (3) care reglementează conținutul notificării, considerăm necesar substituirea textului „dosarelor de notificare” prin cuvîntul „notificărilor”;

litera d), întrucît prin natura lor autorizațiile reprezintă acte administrative individuale și avînd în vedere prevederile articolelor 143-146 din Codul administrativ, după cuvîntul „retragere” se va insera cuvîntul „revocare”;

La articolul 10 alineatul (2):

litera d), nu este clar ce înțelege autorul proiectului prin „*funcții administrative* în cazul situațiilor de urgență”. Totodată se pune întrebarea care sunt celelalte funcții ale ANSA, altele decît funcțiile administrative?;

litera e), ținînd cont de definiția noțiunii de „prelevare de probe” din Legea nr. 50/2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor, cuvintele „de control” se vor substitui cu cuvintele „pentru investigații de laborator”

litera f), în ipoteza în care în prezent lipsește un laborator acreditat pentru detecția și identificarea organismelor modificate genetic, nota informativă urmează a fi completată cu informații privind costurile acreditării precum și, după caz, autorul va analiza necesitatea inserării unei excepții de intrare în vigoare a acestei prevederi, întrucât, apreciem că procesul de acreditare poate să depășească termenul de intrare în vigoare.

La articolul 11 litera f), în opinia Ministerului, prevederile acestuia depășește sfera de reglementare a Legii. Or, angajarea personalului Inspectoratului pentru Protecția Mediului ține de managementul resurselor umane. Pe de altă parte, reglementarea în Lege a numărului inspectorilor cu competențe în domeniul securității biologice riscă să afecteze activitatea Inspectoratului, în ipoteza în care se va dovedi în practică că doar un singur inspector nu este suficient pentru realizarea atribuțiilor acestei autorități.

La articolul 12:

alineatul (1) litera b), nu este clară necesitatea sublinierii că procesele-verbale ale întrunirilor și raportul de evaluare nu sunt confidențiale, în condițiile în care unul din principiile activității administrative este transparența. Or, în opinia Ministerului, autorul urmează să indice în lege doar excepțiile de la acest principiu.

alineatul (5), textul „la propunerea Ministerului Mediului” urmează a fi exclus întrucât aceasta se deduce din atribuția Ministerului Mediului prevăzută la articolul 7 alineatul (2) litera a) din proiectul de Lege.

La articolul 14:

alineatul (5), atragem atenția că potrivit articolului 73 alineatul (1) din Codul administrativ, autoritatea publică este obligată să primească și să înregistreze imediat petiția sau alte documente depuse în cadrul procedurii administrative. Autoritatea publică nu are dreptul să refuze primirea petițiilor doar din motiv că nu se consideră competentă sau pentru că ar considera petiția ca fiind inadmisibilă sau neîntemeiată. Deci, este de neconceput ca autoritatea să refuze înregistrarea notificării. Cu toate acestea, în ipoteza în care notificare nu va conține toată informația, autoritatea publică, în temeiul articolului 78 alineatul (3) din Codul administrativ va putea acorda persoanei care a depus notificare un termen pentru completarea acesteia. Prin prisma acestei norme, prevederile alineatului menționat din proiect urmează a fi reconsiderate.

De asemenea, nu este clar prin ce modalitate, la momentul depunerii notificării, autoritatea publică va stabili că anumite informații sunt false. Pentru a ajunge la această concluzie este necesară o analiză a informațiilor incluse în notificare, operațiune care nu se realizează la momentul depunerii și înregistrării notificării, dar ulterior după inițierea procedurii administrative. În opinia noastră, caracterul fals al unor informații ar putea servi ca temei de refuz în emiterea autorizației.

alineatul (6), prin prisma aceluiași articol 78 alineatul (3) din Codul administrativ considerăm necesar ca autorul proiectului să reconsidere reglementarea termenului pentru completarea notificării. În aceste situații, Codul administrativ prevede dreptul discreționar al autorității de a fixa un termen pentru prezentarea documentelor sau altor dovezi. În practică, termenul de 10 zile fixat în proiect s-ar putea dovedi prea mic pentru completarea notificării. Astfel că, persoana va fi nevoită să pregătească documentele pentru depunerea unei noi notificări.

alineatul (10), în opinia Ministerului prevederile acestuia este inutilă având în vedere articolul 60 alineatul (2) litera c) din Codul administrativ care stabilește că „Termenul general (în care o procedură administrativă trebuie finalizată – n.a.) curge de la (...) data înregistrării cererii complete, după caz cu toate actele necesare.” Deci, în speță, se deduce că în cazul în care notificare este incompletă, termenul de examinarea a acesteia va începe a curge din momentul când aceasta devine completă.

alineatul (13), în scopul ajustării formelor de notificare reglementate de articolul 97 alineatul (3) litera c) din Codul administrativ, după cuvîntul „prin” se va insera cuvintele „poștă cu”.

La articolul 15 alineatul (3), atragem atenția că autorizația reprezintă un act administrativ individual, în care potrivit articolului 120 alineatul (1) litera c) din Codul administrativ se indica numele destinatarului. Totodată, articolul 139 alineatul (1) din Codul administrativ stabilește că „un act administrativ individual devine valabil pentru persoana căreia îi este *destinat* sau care este afectată de el în momentul în care i se comunică acesteia”. Astfel, chiar dacă să admitem că suportul material al Autorizației poate fi transmis către un terț această operațiune nu va produce nici un efect juridic, atîta timp cît autorizația are un alt destinatar. Cu toate acestea autorul ar putea reglementa imposibilitatea cesiunii de către destinatar a dreptului obținut prin emiterea autorizației.

La articolul 16 alineatul (2), avînd în vedere rolul Ministerului Mediului de a promova o politică de reducere a impactului negativ asupra mediului, propunem substituirea cuvintelor „și în format electronic” prin cuvintele „*sau* în format electronic semnat electronic”. Obiecție valabilă și pentru articolul 24 alineatul (3).

La articolul 17 alineatul (2), atragem atenția autorului că Codul administrativ face distincție între retragere și revocare. Or, retragerea are loc în cazul actelor administrative individuale ilegale, pe cînd revocare se aplică în cazul actelor administrative individuale legale. În speță, apreciem că motivele indicate la articolul 17 alineatul (2) litera a) și c) din proiect ar constitui temei de revocare a autorizației, pe cînd litera b) constituie temei pentru retragerea acesteia. Obiecție valabilă și pentru articolul 21 alineatul (2).

La articolul 19 alineatul (4), este de menționat că potrivit articolului 81 alineatul (2) și (4) din Codul administrativ, dacă în cadrul unei proceduri administrative actul administrativ individual depinde de un act sau o operațiune a unui participant, autoritatea publică suspendă procedura administrativă pentru un termen rezonabil, iar „Pe perioada suspendării procedurii administrative termenul prevăzut la art.60 alin.(1) nu curge”. Deci, în speță, Comisia sau Agenția de Mediu urmează să dispună suspendarea procedurii administrative pentru a suspenda curgerea termenului de emiteră a raportului de evaluare.

La articolul 22 alineatul (5), atragem atenția că prevederile acestuia sunt cuprinse în Capitolul IV din proiectul de Lege, care reglementează plasarea pe piață a organismelor modificate genetic, pe cînd alineatul invocat face referință și la diseminarea în mediu, care face obiectul de reglementare a Capitolului III. Prin urmare, autorul urmează să revizuiască textul alineatului menționat.

La articolul 26 alineatul (3), urmează a fi reformulat prin prisma Directivei UE. Astfel pentru a nu permite interpretare sau dublarea prevederilor este necesar de specificat rezultatul din masă, volum sau alt indicator științific.

La articolul 27, considerăm că autorul urmează să dezvolte norme cu privire la procedura clauzei de salvagardare, întrucît în forma reglementată nu este clar în ce constă această procedură de salvagardare.

Denumirea capitolului VI, potrivit articolului 53 alineatul (2) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, „Paragrafele, subsecțiunile, secțiunile, *capitolele*, titlurile, părțile și cărțile se denumesc prin exprimarea sintetică a reglementărilor pe care le cuprind”. Astfel, autorul urmează să ajusteze denumirea capitolului la reglementările cuprinse în acesta, întrucît expresia „Alte dispoziții” nu reflectă conținutul său.

La articolul 30 alineatul (2), trimiterea la articolul 26 se va substitui cu trimiterea la articolul 27.

Pentru tarifele prevăzute în Anexa nr. 8 la proiect este necesară fundamentarea economică.

2) Propuneri care poartă caracter de recomandare:

În proiectul Legii:

La articolul 10 alineatul (2) litera g), propunem substituirea cuvântului „incintelor” prin cuvântul „încăperilor”.

La articolul 28 alineatul (1), propunem substituirea cuvintelor „Autoritățile publice centrale pentru siguranța alimentelor, agricultură” prin cuvintele „Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor”.

Ministru

Digitally signed by Gherciu Viorel
Date: 2021.11.15 09:54:02 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Viorel GHERCIU

Ex.: Dogotari Vasilii
Tel.: 0(22) 204578

MD-2004 mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare 162
Tel. 20 45 81; E-mail: cancelaria@maia.gov.md, WEB: www.maia.gov.md

Nr. 14-03/517 23.02.2022

La nr. _____ din _____

Ministerul Mediului

În contextul examinării proiectului definitivat al Legii privind organismele modificate genetic (număr unic 391/MM/2021), Vă comunicăm următoarele.

1) Obiecții argumentate și explicite pe marginea cărora trebuie să se ajungă la un acord:

La proiectul de lege:

Articolul 15 alineatul (3), reiterăm că autorizația prin natura sa reprezintă un act administrativ prin care autoritatea publică acordă destinatarului său **dreptul** de diseminare deliberată în mediu a organismelor modificate genetic. Astfel, autorul trebuie să facă distincția între transmiterea către terț a dreptului dobândit prin autorizație și transmiterea suportului material al acestui drept, adică al înscrisului (actului administrativ) în care se menționează acest drept. După cum s-a menționat în avizul anterior asupra proiectului, potrivit articolului 139 alineatul (1) din Codul administrativ „un act administrativ individual devine valabil pentru persoana căreia îi este *destinat* sau care este afectată de el în momentul în care i se comunică acesteia”. Astfel, chiar dacă să admitem că suportul material al Autorizației poate fi transmis către un terț această operațiune nu va produce nici un efect juridic, atâta timp cât autorizația are un alt destinatar. Astfel, Ministerul consideră inutil textul normei invocate, întrucât asupra autorizației se vor aplica prevederile Codului administrativ cu privire la actul administrativ.

La articolul 19 alineatul (4), prin prisma articolului 81 alineatul (2) și (4) din Codul administrativ, potrivit căruia „dacă în cadrul unei proceduri administrative actul administrativ individual depinde de un act sau o operațiune a unui participant, autoritatea publică suspendă procedura administrativă pentru un termen rezonabil, iar pe perioada suspendării procedurii administrative termenul prevăzut la art. 60 alin.(1) nu curge”, considerăm necesar de exclus norma propusă, întrucât reproduce în alți termeni aceeași reglementare din Codul menționat.

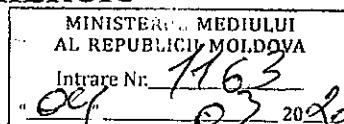
Reiterăm obiecția din avizul anterior al Ministerului la denumirea capitolului VI prin care s-a atras atenția asupra necesității ajustării denumirii capitolului, prin prisma prevederilor articolului 53 alineatul (2) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

Digitally signed by Gherciu Viorel
Date: 2022.03.04 12:36:30 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ministru

Viorel GHERCIU

MINISTERUL MUNCII ȘI PROTECȚIEI SOCIALE AL REPUBLICII MOLDOVA

MINISTRY OF LABOR AND SOCIAL PROTECTION OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA
МИНИСТЕРСТВО ТРУДА И СОЦИАЛЬНОЙ ЗАЩИТЫ РЕСПУБЛИКИ МОЛDOVA

str. Vasile Alecsandri 2, MD-2009, mun. Chișinău
Tel. +373 22 268 883, +373 22 268 816; e-mail: secretariat@social.gov.md web: <https://social.gov.md>

Nr. 02/323 din 01.02.2022
La nr. 06-06/141 din 25.01.2022

Ministerul Mediului

Ministerul Muncii și Protecției Sociale a examinat demersul *cu referire la avizarea repetată a proiectului legii privind organismele modificate genetic (număr unic 391/MM/2021)*, și conform competențelor funcționale comunică lipsa obiecțiilor și propunerilor.

Secretar de stat

Digitally signed by Cușca Vasile
Date: 2022.02.01 12:03:13 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Vasile CUȘCA

Ex. Alexandru Gamanjii
Tel.: 022 262140, 079544979
email: alexandru.gamanjii@social.gov.md

MINISTERUL MEDIULUI AL REPUBLICII MOLDOVA Intrare Nr. <u>472</u> " 01 " 02 2022

**Ministerul Educației și Cercetării
al Republicii Moldova**

MD-2033, mun. Chișinău, Piața Marii Adunări Naționale, 1
+373 (0) 22 25 01 34 +373 (0) 22 23 35 60

**Ministry of Education and Research of
the Republic of Moldova**

MD-2033, Chișinău, 1, Piața Marii Adunări Naționale
+373 (0) 22 25 01 34 +373 (0) 22 23 35 60

Nr. 04/2-09/ 5638 din 16.11.2021
Ref. nr.: 18-23-335-8291 din 27.10.2021

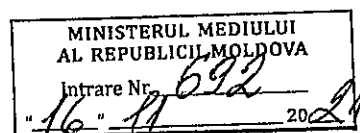
**Ministerul Mediului
Copie: Cancelaria de Stat**

Cu referire la demersul nr.18-23-335-8291 din 27.10.2021 Ministerul Educației și Cercetării comunică lipsa obiecțiilor și propunerilor privind proiectul hotărârii de Guvern pentru aprobarea proiectului Legii privind organismele modificate genetic (număr unic 391/MM/20210).

Ministru

Anatolie Topală

Ex. Iulia Vacarenco
Tel: (022) 212-701
e-mail: iulia.vacarenco@mec.gov.md

MINISTERUL MUNCII ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
MINISTRY OF LABOR AND SOCIAL PROTECTION
МИНИСТЕРСТВО ТРУДА И СОЦИАЛЬНОЙ ЗАЩИТЫ

str. Vasile Alecsandri 2, MD-2009, mun. Chișinău
tel. +373 22 268 883, +373 22 268 816; e-mail: office@social.gov.md, web: <https://social.gov.md>

Nr. 15/5634 din 09.11.2021

La nr. 18-23-335-8291 din 27.10.2021

Ministerul Mediului

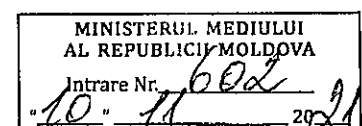
Copie: **Cancelaria de Stat**

Ministerul Muncii și Protecției Sociale a examinat proiectul de hotărâre pentru aprobarea proiectului Legii privind organismele modificate genetic (**număr unic 391/MM/2021**) prezentat spre examinare și avizare, și în limitele competențelor funcționale, comunică lipsa obiecțiilor și propunerilor pe marginea acestuia.

Ministru

Marcel SPATARI

Digitally signed by Spatari Marcel
Date: 2021.11.10 13:36:59 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

**Ministerul Educației și Cercetării
al Republicii Moldova**

MD-2033, mun. Chișinău, Piața Marii Adunări Naționale, 1
+373 (0) 22 25 01 34 +373 (0) 22 23 35 60

**Ministry of Education and Research of
the Republic of Moldova**

MD-2033, Chișinău, 1, Piața Marii Adunări Naționale
+373 (0) 22 25 01 34 +373 (0) 22 23 35 60

Nr. 04/2-09/383 din 31.01.2022
La nr. 06-06/141 din 25 ianuarie 2022

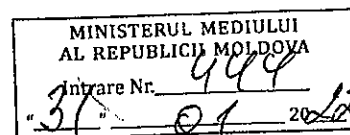
Ministerul Mediului

Cu referire la demersul nr. 06-06/141 din 25.01.2022, Ministerul Educației și Cercetării comunică lipsa obiecțiilor sau propunerilor asupra proiectului hotărârii de Guvern pentru aprobarea proiectului Legii privind organismele modificate genetic (*număr unic 391/MM/2021*).

Ministru

Anatolie TOPALĂ

Ex.: Alisa Rusnac
tel: 022 233-325
email: alisa.rusnac@mec.gov.md

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII AL REPUBLICII MOLDOVA

04.02.2022 nr.05/419

La nr. 06-06/141 din 25.01.2022

Ministerul Mediului

Prin prezenta, Ministerul Sănătății a examinat repetat proiectul legii privind organismele modificate genetic (**număr unic 391/MM/2021**) și în limita competențelor funcționale comunică lipsa de obiecții și propuneri.

Secretar de stat

Digitally signed by Bezverhni Zinaida
Date: 2022.02.04 14:55:35 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

 Zinaida BEZVERHNI

*Ex: Mariana Gîncu
Tel: 022 268 870*

MINISTERUL MEDIULUI AL REPUBLICII MOLDOVA	
Intrare Nr.	573
"01" 02	2022

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII AL REPUBLICII MOLDOVA

12.11.2021 nr. 05/5844

La nr. 18-23-335-8291 din 27.10.2021

Ministerul Mediului

e-mail: cancelaria@mediu.gov.md

veronica.josu@mediu.gov.md

Copie: **Cancelaria de Stat**

e-mail: cancelaria@gov.md

Prin prezenta, Ministerul Sănătății, urmare a examinării proiectului de hotărîre pentru aprobarea proiectului Legii privind organismele modificate genetic (număr unic 391/MM/2021), autor - Ministerul Mediului, remis de către Cancelaria de Stat prin scrisoarea nr. 18-23-335-8291 din 27 octombrie 2021, conform competențelor funcționale, comunică lipsa de propuneri și obiecții

Secretar de Stat

Svetlana NICOLAESCU

MINISTERUL MEDIULUI AL REPUBLICII MOLDOVA
Intrare Nr. <u>391</u>
<u>25</u> - <u>11</u> - <u>2021</u>

MD-2005, mun. Chișinău, str. Constantin Tănase, 7
www.mf.gov.md, tel.(022) 26-25-23, fax 022-26-25-17

09 noiembrie 2021 nr. 09/2-03/2101/1100

La număr unic 391/MM/2021

Ministerul Mediului

Copie: Cancelaria de Stat

Ministerul Finanțelor a examinat repetat proiectul de hotărâre pentru aprobarea proiectului Legii privind organismele modificate genetic și, în limita domeniilor de competență, comunică lipsa propunerilor și a obiecțiilor.

Concomitent, ținem să remarcăm că, în cazul survenirii unor cheltuieli neprevăzute/suplimentare, acestea vor fi acoperite din contul și în limita disponibilității alocațiilor aprobate în bugetul instituțiilor implicate în implementarea proiectului.

MINISTRU

Dumitru BUDIANSCHI

Digitally signed by Budianschi Dumitru
Date: 2021.11.09 17:12:42 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MINISTERUL FINANTELOR
AL REPUBLICII MOLDOVA

27 ianuarie 2022 nr. 09/2-09/861

La nr. 06-06/141 din 25 ianuarie 2022

*Referitor la proiectul legii privind
organismele modificate genetic*

Ministerul Mediului

e-mail: cancelaria@mediu.gov.md

Ministerul Finanțelor a examinat repetat proiectul de hotărâre pentru aprobarea proiectului Legii privind organismele modificate genetic (**număr unic 391/MM/2021**) și, în limita domeniilor de competență, comunică lipsa propunerilor și a obiecțiilor.

Concomitent, ținem să remarcăm că, în cazul survenirii unor cheltuieli neprevăzute/suplimentare, acestea vor fi acoperite din contul și în limita disponibilității alocațiilor aprobate în bugetul instituțiilor implicate în implementarea proiectului.

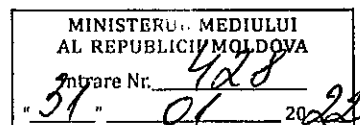
Ministru

Dumitru BUDIANSCHI

Digitally signed by Budianschi Dumitru
Date: 2022.01.29 19:05:46 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Executor: Cristina Bejnari
tel.: (022)26-26-77
e-mail: cristina.bejnari@mf.gov.md

Ministerul Economiei
al Republicii Moldova

Nr.03-358 din 04.02.2022

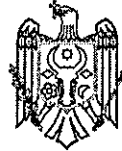
La nr.06-06/141 din 25.01.2022

Ministerul Mediului

Cu referire la proiectul definitivat de hotărâre pentru aprobarea proiectului Legii privind organismele modificate genetic (**nr.unic 391//MM/2021**), în limita competențelor funcționale, comunicăm lipsa obiecțiilor și propunerilor.

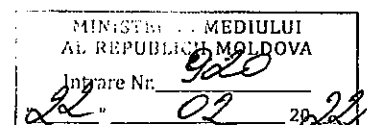
Ministru

Digitally signed by Gaibu Sergiu
Date: 2022.02.21 18:30:25 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Sergiu GAIBU

Ana Gribinet, 022-250-603

Ministerul Economiei
al Republicii Moldova

Nr. 03-4975 din 18.11.2021

La nr. 18-23-335-8291 din 27.10.2021

Ministerul Mediului
copie: Cancelaria de Stat

Cu referire la proiectul de hotărâre pentru aprobarea proiectului Legii privind organismele modificate genetic (număr unic 391/MM/2021), în limita competențelor funcționale, comunicăm lipsa obiecțiilor și propunerilor.

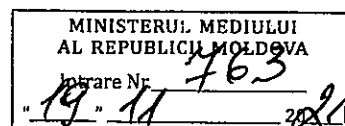
Ministru

Digitally signed by Gaibu Sergiu
Date: 2021.11.18 17:23:34 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Sergiu GAIBU

Ana Gribinet, 022-250-603

**MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA**

str. 31 August 1989, nr. 82
MD- 2012, mun. Chișinău,
tel.: +373 22 20 14 24
web: www.justice.gov.md,
e-mail: secretariat@justice.gov.md

19.11.2021 nr. 04/9246
la nr. 18-23-335-8291 din 27.10.2021

**Ministerul Mediului
Cancelaria de Stat**

Cu referire la *proiectul Hotărîrii Guvernului pentru aprobarea proiectului Legii privind organismele modificate genetic*, înregistrat cu numărul unic **391/MM/2021**, comunicăm următoarele.

La proiectul legii:

La art. 2 alin. (2) lit. d) și e) se vor revizui, deoarece nu se încadrează în alineatul dat.

La art. 6 lit. c), cuvântul „său” se va exclude ca fiind excedent.

La art. 8, atragem atenția că, expresia „și/sau” este lipsită de claritate, aceasta constituind o abatere de la principiul predictibilității și previzibilității normei juridice. În context, subliniem că, normele juridice trebuie să corespundă condițiilor de claritate, accesibilitate și previzibilitate. Curtea europeană a drepturilor omului, în jurisprudența sa, a remarcat că, o normă este clară, accesibilă și previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane să decidă asupra conduitei sale și să fie capabilă, cu consiliere adecvată, să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-o normă (a se vedea *Cantoni c. Franței*, § 35; *Achour c. Franței [MC]*, § 54). Odată ce statul adoptă o soluție, aceasta trebuie să fie pusă în aplicare cu claritate și coerență pentru a evita pe cât este posibil insecuritatea juridică și incertitudinea pentru subiecții de drept pe care îi privesc măsurile de aplicare a acestei soluții (*Păduraru c. României*, 1 decembrie 2005, §92).

La art. 10 alin. (2):

La lit. a) nu este precizată autoritatea competentă să aprobe planuri de control asupra utilizării organismelor modificate genetic ca produse alimentare și/sau furajere care conțin sau constau din organisme modificate genetic.

La lit. f), se va indica și anul publicării standardului astfel cum este prevăzut la art. 11 alin. (3) din *Legea nr. 20/2016 cu privire la standardizarea națională*.

La art. 11 alin. (2) lit. e) remarcăm că, faptele ce constituie contravenții, precum și subiecții împuterniciți să le constate și examineze constituie obiectul *Codului contravențional*. Astfel, propunem ca la această literă să se facă trimitere la articolele corespunzătoare din *Codul contravențional*.

La art. 12 alin. (3) urmează a fi precizat cum se va selecta reprezentantul ONG de mediu.

La art. 18:

MINISTERUL MEDIULUI AL REPUBLICII MOLDOVA
Intrare Nr. 460
"19" 11 2021

La alin. (6) se va rectifica referința la articolul ce prevede procedura de autorizare simplificată, indicându-se art. 22.

La alin. (7), se va revizui referința la art. 8 alin. (2) lit. e), deoarece este eronată. Astfel, la art. 8 sunt prevăzute atribuțiile Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare în domeniul introducerii și utilizării organismelor modificate genetic destinate utilizării ca produse alimentare, iar Registrul privind notificările depuse, autorizațiile emise conform Capitolelor III și IV și cele reînnoite, suspendate sau retrase este menționat la art. 9 alin. (2) lit. e). În acest context, se vor revizui și restul referințelor la elementele structurale din proiect (spre exemplu la art. 24 alin. (6), art. 25 alin. (2) care face trimitere la condițiile alin. (1), pe când la alin (1) sunt stabilite cazurile când se efectuează evaluarea riscului ecologic).

La art. 22 alin. (4) cuvintele „după caz” redau caracter incert normei, motiv pentru care se vor revizui.

La art. 26, din sintagma „legislația în vigoare” se vor exclude cuvintele „în vigoare” ca fiind inutile. Regula generală este că referințele la actele normative reprezintă referințe la legislația în vigoare și doar pentru excepțiile de la regulă se va specifica dacă este vorba despre legislația aplicabilă la un anumit moment.

La art. 29:

a) La alin. (5), cuvintele „pagina sa de internet” se vor substitui cu cuvintele „pagina web oficială a sa” în conformitate cu *Regulamentul cu privire la paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua Internet*, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 188/2012*.

b) La alin. (6) referința la „art. 31” se va substitui cu referința la „art. 32”, iar prepoziția „de”, de după cifrele „10”, se va exclude ca fiind de prisos.

c) La alin. (7), pentru a asigura unitatea terminologică, se impune necesitatea substituirii cuvântului „reactualizată” cu cuvântul „actualizează”. Totodată, având în vedere faptul că, Registrul organismelor modificate genetic este prevăzut la articolul 31 din proiect, cifrele „32” se vor substitui cu cifrele „31”.

La art. 30 alin. (2), cifrele „26” se vor substitui cu cifrele „27”.

La art. 31 alin. (2) elementele structurale se vor numerota în conformitate cu prevederile art. 51 alin. (6) și (7) din *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative*.

La art. 36, referitor la survenirea răspunderii contravenționale, civile sau penale în conformitate cu legislația, are caracter declarativ și superfluu. Tragerea la răspundere se va efectua în temeiul normelor materiale și de procedură, în funcție de tipul răspunderii.

Totodată, în partea ce ține de structura Capitolelor VII și VIII din proiect, atenționăm că, capitolul reprezintă un element de structură complex al actului normativ și nu poate fi constituit dintr-un singur punct.

Elementele structurale din *Anexa nr. 1*, necesită a fi se numerotate astfel cum este indicat la art. 52 alin. (3) din *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative*.

La proiectul Anexei nr. 3:

La sbp. 1) și 2), referința la anexa III se va substitui cu referința la prezenta anexă or, în cazul în care se face trimitere la informațiile menționate în aceeași anexă se vor utiliza cuvintele „în prezenta anexă”.

Din denumirea secțiunii a-3-a urmează a fi exclusă semnificația abrevierii „PSMG”, întrucât aceasta a fost deja indicată în sbp. 2) din secțiunea a-4-a din anexa nr. 2.

Secretar de stat

Iulian RUSU

Digitally signed by Rusu Iulian
Date: 2021.11.19 11:43:46 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA

str. 31 August 1989, nr. 82
MD- 2012, mun. Chișinău,
tel.: +373 22 20 14 24
web: www.justice.gov.md
e-mail: secretariat@justice.gov.md

04.02.2022 nr. 04/1140
la nr. 06-06/141 din 25.01.2022

Ministerul Mediului

Cu referire la proiectul definitivat al *Hotărîrii Guvernului pentru aprobarea proiectului Legii privind organismele modificate genetic*, înregistrat cu numărul unic 391/MM/2021, expunem următoarele.

La proiectul legii:

La art. 5:

La art. 5 alin. (5) nu este clar dacă norma se referă la interdicția de a cultiva soiuri de plante modificate genetic pentru o perioadă de 20 de ani de la intrarea în vigoare a legii sau pentru o perioadă mai mare de 20 de ani.

La alin. (8) lit. b), referința la elementul structural însemnat cu literă se va indica cu utilizarea unei singure paranteze rotunde (obiecție similară și pentru art. 31 alin. (3) lit. d)).

La alin. (9), în vederea asigurării corectitudinii expunerii, cuvântul „Capitolul” se va substitui cu cuvântul „Capitolului” (obiecție valabilă și pentru art. 11 alin. (1)).

La art. 7 alin. (2) lit. d) semnalăm că, potrivit definiției tratatului internațional din art. 2 din *Legea nr. 595/1999 privind tratele internaționale ale Republicii Moldova* prin tratat internațional se înțelege orice acord încheiat în scris de către Republica Moldova, destinat a produce efecte juridice și guvernat de normele dreptului internațional, perfectat fie într-un instrument unic, fie în două sau mai multe instrumente conexe, oricare ar fi denumirea sa particulară (tratate, **acord**, convenție, act general, pact, memorandum, schimb de note, protocol, declarație, statut, act final, modus vivendi, aranjament etc., toate având valoare juridică egală). Astfel, nu mai este necesar a face trimitere la acorduri internaționale în contextul în care s-a făcut trimitere la tratate internaționale. Totodată, nu este reușită expresia „aferește prezentei legi”, motiv pentru care propunem substituirea acesteia cu cuvintele „ce vizează organismele modificate genetic”.

La art. 8, precum și în alte cazuri similare, atragem atenția că, utilizarea expresiei „și/sau” este lipsită de claritate, aceasta constituind o abatere de la principiul predictibilității și previzibilității normei juridice. În context, subliniem că, normele juridice trebuie să corespundă condițiilor de claritate, accesibilitate și previzibilitate. Curtea europeană a drepturilor omului, în jurisprudența sa, a remarcat că, o normă este clară, accesibilă și previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane să decidă asupra conduitei sale și să fie capabilă, cu consiliere adecvată, să prevadă,

într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-o normă (a se vedea *Cantoni c. Franței*, § 35; *Achour c. Franței [MC]*, § 54). Odată ce statul adoptă o soluție, aceasta trebuie să fie pusă în aplicare cu claritate și coerență pentru a evita pe cât este posibil insecuritatea juridică și incertitudinea pentru subiecții de drept pe care îi privesc măsurile de aplicare a acestei soluții (*Păduraru c. României*, 1 decembrie 2005, §92).

La art. 10 alin. (2):

La lit. b), menționăm că, nu este necesar ca abrevierea „nr.” să fie expusă cu majusculă.

La lit. h), se va exclude textul „alin. (2) al prezentului articol”, pentru a asigura conformitatea cu art. 55 alin. (4) din *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative*, ce stabilește că „În cazul în care se face trimitere la o normă juridică care este stabilită în același act normativ, pentru evitarea reproducerii acesteia, se face trimitere la elementul structural sau constitutiv respectiv, fără a se indica că elementul respectiv face parte din același act normativ”.

La art. 12 se va preciza modul de selectare a reprezentantului unui ONG de mediu care va fi inclus în componența Comisiei Naționale pentru Securitate Biologică.

La art. 14 alin. (6) și ulterioarele articole denumirea Comisiei Naționale pentru Securitate Biologică se va indica în forma prescurtată „Comisia” după cum s-a indicat la art. 12 alin. (1) din proiect.

La art. 15 și 20 atragem atenția că actele permissive care se încadrează în categoria autorizațiilor și termenul de valabilitate al acestora țin de Anexa nr. 1 la *Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător*.

La art. 18 alin. (4) expresia „legislația sectorială” nu corespunde limbajului juridic, motiv pentru care se va revizui.

La art. 24 alin. (6), se va revizui referința la notificările menționate la articolele 15 și 18, or, la articolele enunțate nu sunt indicate careva modele de notificări. Similar se va proceda și la art. 27 alin. (1), care face trimitere la cerințe relevante specificate în autorizația prevăzută la art. 14 și 19, or, la art. 14 este prevăzută procedura standard de notificare și autorizare, iar la art. 19, raportul de evaluare al Comisiei Naționale pentru Securitate Biologică.

La art. 28, întru evitarea caracterului eronat a informației la care se face trimitere, referința la „art. 32” se va substitui cu referința la „art. 31”.

La art. 30 alin. (2) pct. 2) lit. a) atragem atenția că, persoanele juridice au denumire, iar persoanele fizice, nume (a se vedea art. 182 și 36 din *Codul civil*).

La art. 33 alin. (5) lit. c), precum și în alte cazuri similare, ținând cont de faptul că, textul actului trebuie să aibă un caracter concis și concret, întru excluderea interpretărilor neuniforme abrevierea „etc.” urmează a fi exclusă.

În continuare, reiterăm opinia potrivit căreia, la art. 35 alin. (1), referitor la survenirea răspunderii civile sau contravenționale în condițiile legii, urmează a fi exclus, având caracter declarativ și superfluu. Tragerea la răspundere se va efectua în temeiul normelor materiale și de procedură, în funcție de tipul răspunderii.

La proiectul Anexei nr. 1:

Se va exclude referința la lit. d) din art. 2 alin. (1), expusă în partea 1 a proiectului anexei, or, art. 2 alin. (1) nu conține asemenea element structural. Similar se va proceda și în partea ce ține de referința la lit. e) din art. 2 alin. (1), din partea a-2-a a proiectului anexei.

Totodată, relevăm necesitatea numerotării elementelor structurale astfel cum este indicat la art. 52 alin. (3) din *Legea nr. 100/2017*. Prin prisma obiecției date se vor ajusta și expune corespunzător elementele structurale din proiectele ***tuturor anexelor.***

La proiectul Anexei nr. 4:

La sbp. 1), pentru îmbunătățirea redacțională a normei, textul „anexei III” se va substitui cu textul „anexa nr. 3”. În această ordine de idei, urmează a fi substituit textul „anexa II” cu textul „anexa nr. 2”, inserat la sbp. 4) din ***proiectul anexei nr. 6.***

La sbp. 1) lit. g), referința la „art. 31” se va substitui cu referința la „art. 30”.

Secretar de stat

Veronica MIHAILOV-MORARU

Digitally signed by Mihailov-Moraru Veronica
Date: 2022.02.04 17:53:04 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

